

2009:50

Krubbemölla - reparation av vattenränna

Antikvarisk kontroll, 2009

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2009:50

Krubbemölla

- reparation av vattenränna

Antikvarisk kontroll, 2009
Vitaby socken
Simrishamns kommun
Skåne län

Emelie Petersson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.m.se

© 2008 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2009:50
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Vattenrännan efter omläggning. Foto Emelie Petersson.
Fyndteckningar mm:
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

KRUBBEMÖLLA - REPARATION AV VATTENRÄNNA

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Utförda åtgärder	5
Avvikelser från arbetshandlingar	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Övriga handlingar med relevans för ärendet	7

Krubbemölla ligger i Simrishamns kommun.

Krubbemölla ligger utanför Vitaby.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Vattenrännan nedströms Krubbemölla har reparerats. De stensatta sidorna har plockats ned och därefter lagts om igen.

Administrativa uppgifter

Objekt	Krubbemölla
Socken	Vitaby
Kommun	Simrishamn
Länsstyrelsens beslut	2009-04-28 dnr 434-74237-08
Regionmuseets dnr	K12.20-481-08, 1142
Byggherre/beställare	Albo Härads Hembygdsförening
Entreprenör	Martins Markservice, Vitaby
Antikvarisk kontrollant	Regionmuseet Kristianstad genom Emelie Petersson
Byggnadstid	2009-06-29 – 2009-07-03
Slutbesiktning	2009-07-07

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Krubbemölla är enligt uppgift i Skånes hembygdsförbunds årsbok 1980 omnämnd första gången med säkerhet år 1698. Anläggningen har genomgått omfattande renoveringar, dock finns delar av kvarnhusets inredning bevarad. Senast vattenrännan var föremål för åtgärder var 2002 då denna rensades för hand samt med hjälp av grävmaskin. Vid denna renovering åtgärdades även ett svampangrepp på vattenhjulet och inloppsrännan till kvarnen nytillverkades. Vidare åtgärder för att få kvarnen i körbart skick har vidtagits genom att ett dämme förberetts uppströms.

Området kring kvarnen har nyligen iordningsställt och en äldre ej fungerande dränering har gjorts om med anledning av att man planerar att börja köra och visa upp kvarnen igen. Enligt uppgift återstår endast ett par mindre justeringar som är planerade att utföras under året innan kvarnen är funktionsduglig.

Utförda åtgärder

Vattenrännan nedströms möllan har svagt lutande stensatta sidor. Båda murarna hade kalvat och till följd av detta hade bulor bildats som man befarade skulle rasa vid ytterligare påfrestning. Vid en tidigare reparation av murarna utmed vattenrännan hade stenarna murats upp med cementbruk och detta avlägsnades i samband med årets arbeten.

För att inte riskera att sättningar uppstod eller att valvet i möllebyggnaden rasade började entreprenören att ta ned muren längs ena sidan av vattenrännan. Avsikten var sedan att omedelbart börja uppmurningen närmast byggnaden för

att återge stödet. När arbetet påbörjades rasade dock båda murarna ned och nedmonteringen av murarna gjordes därför samtidigt.

Vattenrännan innan arbetena påbörjades. Murarna buktar ut ungefär vid mitten av rännans sträckning.

Några av grundstenarna som låg stadigt fick ligga kvar på sin plats medan övriga stenar plockades upp. Närmast byggnaden, ca 1 meter ut från valvet, lämnades murarna orörda för att undvika att valvet i möllan skulle skadas av sättningar. Bakom murarna fanns fyllnadsmassor bestående av större stenar och matjord. Omläggning av murarna har skett efter befintligt utseende och upp till samma höjd som tidigare. De grundstenar som fick ligga kvar på sin plats har använts som utgångspunkt för att ge murarna samma sträckning som tidigare.

Vänstra bilden visar pågående omläggning av murarna och på den högra bilden syns det parti närmast byggnaden av den västra muren som lämnades utan åtgärd.

För att det skulle vara möjligt att stå och arbeta nere i vattenrännan lades naturgrus i botten. Grusen skulle tas upp efter avslutade arbeten. Vid slutbesikningen fanns fortfarande en relativt stor mängd grus i vattenrännan, vilket entreprenören kommer att åtgärda.

Bilderna visar muren utmed västra respektive östra sidan efter omläggning av stenarna.

Avvikelser från arbetshandlingar

Krubbemölla är belägen på sank mark och man har haft stora problem med vatten som går upp i marken kring möllan. Dränering i anslutning till kvarnen har gjorts om för att förbättra förhållandena. Mot bakgrund härav har murarna i vattenrännan lagts med ett dränerande skikt av naturgrus bakom. Detta skall minska belastningen på murarna och öka deras livslängd.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Vattenrännan har lagts om med de befintliga stenarna och efter dess tidigare sträckning. Efter dessa arbeten är föreningen ett steg närmre att ta möllan i bruk och kunna visa upp den för besökare vilket har ett stort pedagogiskt värde.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2008-12-04	Remiss från Länsstyrelsen
2008-01-28	Regionmuseets remissvar
2009-04-28	Beslut angående bidrag från Länsstyrelsen

Kristianstad 2009-08-17

Emelie Petersson

Regionmuseets rapportserie 2009

Kulturmiljö

1. Bröddarps mölla, Västra Ingelstads sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2008
2. Fjälstorps småskola, - restaurering av uthus, Brunby sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
3. Gamlegård – fasadrestaurering, Helsingborgs stad, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
4. Hajen 13, Höganäs sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
5. Täckarehuset – restaurering av två jordkällare, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
6. Gravarna i Askgården – i skuggan av Flyinge kungsgård, Södra Sandby sn, FU, Helene Wilhelmson, 2002
7. Åter på Hammar 9:21, Nosaby sn, FU, Anders Edring 2009
8. Ruveröds kvarn – rekonstruktion av dämme och kvarnlucka, Riseberga sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2008
9. Renovering av balkonger på Tranchellska huset, AK, Mia Jungskär 2008
10. Hovdala slott huvudbyggnaden – dokumentation i samband med fasadrenovering, Brönnefjälls sn, BAD, Kristina Nilén, 2007
11. Hovdala slott hus D – invändig restaurering av ”Noras fåfånga”, Brönnefjälls sn, AK & BD, Kristina Nilén, 2007-2008
12. Krageholms mölla – i ny papp, Sövestads sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
13. Skånbergs mölla – renovering av hättan, Gladsax sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
14. Kvihusa 1:2 – åtgärder på tak till ekonomibyggnad, Eljaröd sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
15. Boplatser och en grav vid Norreskog, Ivetofta sn, FU, Tony Björk, 2008
16. Dunderbacken. Arkeologisk forskningsundersökning inom ärkebiskopsborgen i Åhus, Johan Dahln, 2008
17. Stångby kyrka, invändig restaurering och mögelsanering, Stångby sn, AK, Petter Jansson 2007-2008
18. Lövestads kyrka, utvändigt renovering, Lövestads sn, AK, Petter Jansson 2008
19. Öja kyrka, utvändigt renovering, Öja sn, AK, Petter Jansson 2008
20. Östra Vemmenhögs kyrka, renovering av tak, Östra Vemmenhögs sn, AK, Petter Jansson 2008
21. Näs kyrka, fasader och tak, Trollenäs sn, AK, Petter Jansson 2008
22. Att flytta en gravsten – Torben Billes gravsten i Lunds domkyrka, Lunds sn, AK, Petter Jansson 2008-2009
23. Cement, järn och berg, Södra Mellby sn, FU/SÖ, Bertil Helgesson 2008
24. Tobaksprojektet 2008, projektrapport, Jimmy Juhlin Alftberg med bidrag av Åsa Jakobsson, 2009
25. Frillestads kyrka – utvändigt renovering, Frillestads sn, AK, Heikki Ranta 2008
26. Norra Rörums kyrka – nyläggning av spåntak, Norra Rörums sn, AK, Heikki Ranta 2008
27. Schaktning vid Bosjö kloster kyrka, Bosjö sn, FU, Jan Kockum 2009
28. Glimmebodagården – omläggning av två takstjär, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2008
29. Glimmebodagården – restaurering av fönster och dörrar, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2008
30. Loshults kyrkas orgelfasad, Loshults sn, AK, Lotta Eriksson, 2009
31. Fjärrvärme i Åhus, Åhus sn, FU, Jan Kockum och Catherine Svensson, 2001-2002
32. Yxor och brunnar i Härlöv, Kristianstad, SU, Tony Björk & Helene Wilhelmson, 2008
33. Harlösa kyrka, Relikskrin? & byggnadslämningar, schaktningsövervakning, 2006, Harlösa sn, Johan Dahln
34. Skepparslövs kyrka – absidarbeten, Skepparslöv sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2009
35. Övraby mölla - utbyte av vingar, Övraby socken, AK, Helene Stalin Åkesson, 2009
36. Everöds kyrka - konservering av predikstol, Everöd sn, AK, Lotta Eriksson, 2009
37. Övedskloster - landskapsparken. Kulturhistorisk utredning i samband med våtmarksprojekt 2009, Öveds sn, Kristina Nilén, 2009
38. Heliga Trefaldighetskyrkan – konserveringsarbeten, Kristianstads sn, AK, Lotta Eriksson 2008-2009.
39. Förhistoria och historia i Gualöv - Gualöv 61:113, Gualöv sn, FU, Jan Kockum, 2009
40. Kv. Jörgen Kristoffersen 6, Kristianstad, värdebeskrivning 2009, DK, Emelie Petersson, 2009
41. Gamlegård Dagstorp 5:2 – renovering av stallängans södra vägg, Dagstorps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2009
42. Sporrakulla Gård, Glimåkra sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2009
43. Öllsjö 7:1, Skepparslövs sn, FU, Anders Edring, 2009
44. Skromberga – en kulturmiljö att använda, Ekeby sn, AF, Helene Stalin Åkesson, 2008-2009
45. Bastion Schleswig, Kristianstad sn, FU, Johan Dahln, 2009
46. Norra Åsum kyrka – utvändigt renovering, Norra Åsum sn, AK, Lotta Eriksson, 2008-2009
47. Arkeologi vid Gula Villan i Borgeby, Borgeby sn, FU & SU, Catherine Svensson, 2006-2008
48. Tomelilla byagård – tak och gavelspets, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2009

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

49. S:t Petri kyrka i Klippan – koppartaken, Klippans kommun, AF, Heikki Ranta, 2009
50 Krubbemölla – reparation av vattenränna, Vitaby sn, AK, Emelie Petersson 2009

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt
FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning
PJ- projektrapport
VP-vårdplan
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation
BMU-byggnadsminnesutredning

